

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

1. del

Za uvod v moj »športni poliptih« (»slika«, ki je sestavljena iz več delov) naj napišem, da nisem član nobene politične stranke, nisem ne levi ne desni, ne nabiram političnih točk za nikogar, nisem ne v koaliciji ne v opoziciji, nisem »kamniški Roman Cerar iz Moravč«, nimam denarja za kakšne investicije in nepremičninske špekulacije, nimam prav nobenih političnih ambicij, izključni namen mojega pisanja je želja, da se predvsem na področju kamniškega športa, športne infrastrukture in tudi turizma nekaj premakne. Ne pišem torej o politiki, ampak o vlogi in pomenu športa ter o smeri, v katero naj bi (ali pa ne) v prihodnosti šel šport in v povezavi z njim turizem v Kamniku. »Kdo pa si ti, da nam soliš pamet?« se boste vprašali. V kamniški šport sem aktivno vpet že več kot pol stoletja, v športnih zvezah in društvih (tudi mednarodnih) sem deloval v vseh mogočih funkcijah, prejel sem dve občinski priznanji za dolgoletno delo v športu, itd. Nekaj malega in neprofesionalno sem z Zavodom za turizem in šport Kamnik sodeloval pred 20 leti, zato poznam tudi nekaj stvari s področja turizma iz tistega obdobja. Prosim, da bralci mojih besed ne jemljete kot samohvalo, navajam jih zgolj kot dokaz, da problematiko poznam in da ne mlatim prazne slame, oziroma da ne kritiziram vse vprek in brez argumentov. Navajal bom samo z dokazi podkrepljena dejstva, našel sem jih na različnih spletnih straneh, v različnih tiskanih medijih, v SMS sporočilih ter v e-poštnih sporočilih ljudi, ki so (bili) tako ali drugače akterji športnega dogajanja v občini Kamnik. Skušal se bom izogibati izjavam »če bi bil jaz, bi bilo vse drugače«, saj se zavedam, da so zadeve daleč od enostavnih in zlahka oziroma hitro rešljivih. Zavedam se, da v realnosti ni tako, da vržem »en kamen in ubijem Goljata« (da bi moje pisanje rešilo vse probleme, torej), več kamnov in predvsem težjih kamnov (misim na vas, občinski svetniki), to pa je že nekaj drugega. Zavedam se tudi, da so besede zelo pomembne in imajo v naših življenjih, hočeš nočeš, ogromno težo. Vsi vemo, kako lahko je biti nesramen in žaljiv, kako lahko je prestopiti mejo med dobrim in slabim in kako redki ter skorajda že pozabljeni sta v naši družbi spoštljiva in vljudna beseda. Bralec mojega besedila bo morda dobil vtis, da sem v svojem pisanju preoster, preveč negativen, da morda komu celo delam krivico (recimo občinskim svetnikom, ki so razmišljali podobno kot jaz, a so bili preglasovani), a leta in celo desetletja čakanja, praznih obljub, celo laži, neaktivnosti in nesposobnosti tistih, ki bi morali izpeljati že zastavljene projekte, človeka pripeljejo do tega, da stvari drugače kot nekoliko bolj »direktno in ostro« enostavno ne more zapisati. Konec koncev pa je namen mojega pisanja kamniško športno zgodbo osvetliti tudi z nekoliko manj znane, »slabše«, če hočete, strani. Samo če poznamo tako slabe kot tudi dobre stvari, si o nečem lahko ustvarimo realno sliko. Dobre strani športa, športne infrastrukture in turizma Kamničani poznamo, za to poskrbijo razni mediji, ki pa pogosto pišejo »po nareku«, citiram, »intervjuji so včasih, ko gredo skozi več avtorizacij, preveč zloščeni, nadzorovani, kdaj tudi predvidljivi« (vir: Siol, 27.12.2025, »Intervjuji, v katerih so maske padle«), zato branje takšnih člankov ponuja samo en del zgodbe. Moje pisanje je zelo dolgo, verjamem, da se marsikomu 9400 in nekaj besed sploh ne bo dalo brati, zato bom najprej navedel nekaj glavnih točk (omejil se bom samo na ožji del Kamnika), napisal bom nekakšen povzetek, nato pa bom zadeve opisal malo bolj podrobno.

- 1) Najprej je treba realizirati **najstarejši** zazidalni načrt/projekt na področju športa, M1 Pod skalco, desni breg – tenis dvorana, športna dvorana, športni hotel in še kaj; tako kot je župan Marjan Šarec dne 6.8.2014 sprejel sklep o začetku postopka priprave sprememb in dopolnitev Odloka o ureditvenem (lokacijskem) načrtu območja M1 Pod Skalco, ki je bil podlaga za izgradnjo varovanih stanovanj, naj se sprejme tudi sklep za začetek postopka za gradnjo športnega dela projekta M1 Pod skalco. V Wordovi priponki »Sklep...« si lahko preberete, kako hitro (časovnica) se zadeve odvijajo, če je »želja«. O M1 Pod skalco pišem v drugem delu...

- 2) V Strategijo razvoja kamniškega turizma 2023-2030 je potrebno umestiti šport oziroma športni turizem, ki je v novi strategiji popolnoma prezrt (možen zgled izpred 20 let: »Kamnik, mesto športnega turizma«). O tem pišem v četrtem delu....
- 3) Pripraviti in sprejeti je treba Strategijo razvoja športa v Kamniku, ki je naša občina sploh nima – izgovorov ni več, 15 let in več jo že »čakamo«, iz tega delamo celo znanost. Ali res gre za ne vem kako kompliciran dokument, ki zahteva ogromno časa? Ne! O tem pišem v petem delu...
- 4) V Strategijo razvoja kamniškega turizma je treba dodati produkt »Muzej kamniškega planinstva oziroma alpinizma« - prav greh je, da ne znamo »vnovčiti« petih zlatih cepinov, alpinističnih oskarjev. Po mojih podatkih je prostora za takšen muzej na gradu Zaprice še dovolj, baje pa je pripravljenost sodelovati pri tem projektu izrazil tudi Reinhold Messner (kdo ga ne pozna). Na Grintavce so vezane čudovite zgodbe, znane osebnosti in dolga zgodovina - imamo zelo veliko »za pokazati« in se s čim »za pohvaliti«, pa nič!
- 5) Začeti je treba z obnovo ruševin Starega gradu, zgled grad Žovnek, Kulturno zgodovinsko društvo Žovnek in Občina Braslovče. O tem pišem v šestem delu...Lastnika zemljišč (travnikov in gozda) neposredno pod Starim gradom je treba »spodbuditi«, da bo zgradil še nekaj turističnih objektov, saj je lep odstotek površine namenjen turizmu, legalizirati je potrebno razgledno ploščad, ki je kamniška turistična sramota in sodi v rubriko »saj ni res, pa je«. Upam, da se Občina res po svojih najboljših močeh »sotruditi« rešiti zadevo in da pri nastalem zapletu »nima masla na glavi«.
- 6) V Strategijo razvoja kamniškega turizma je treba (pogojno) dodati produkt »Turizem za ljudi s posebnimi potrebami«, tu ima Kamnik velik potencial (CIRIUS). Pogojno zato, ker je lastnica CIRIUS-a država, vprašanje je, kako bo ona zadovoljna z načrti občine. Tudi Snovik bi na tem področju lahko naredil veliko, gre za popolnoma novo tržno nišo, nisem pa nikjer zasledil, da bodo sobe v novem NaturHotelu Snovik primerne za goste s posebnimi potrebami. O tem pišem v četrtem delu...

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

2. del

Nekaj že kar zelo oddaljene zgodovine: v Zakonu o športu in v Zakonu o lokalni samoupravi je zapisano, da morajo občine za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev med drugim opravljati tudi naloge s področja športa in rekreacije. Pri tem ne gre samo za sofinanciranje letnih programov in izvajalcev programov športa (razna športna društva), ampak tudi za načrtovanje, gradnjo in vzdrževanje športnih objektov in površin. Slednjega so se odgovorni na Občini Kamnik pred skoraj pol stoletja še kako dobro zavedali, zato je 16. decembra 1981 tedanji predsednik SITKS (samoupravna interesna telesno-kulturna skupnost) Janez Tajč z gospo Marijo Burja podpisal kupoprodajno pogodbo za nakup parcele številka 77/1 katastrska občina 1897 Nevlje. Parcela v izmeri 16.618 kvadratnih metrov je bila namenjena športno-rekreacijskemu centru z igrišči za odbojko, tenis, košarko, rokomet, mali nogomet in celo kotalkanje in drsanje, kompleks pa naj bi imel tudi ustrezno število parkirišč, garderobe, tuše, itd. Le nekaj dni po podpisu pogodbe, točneje 26.12.1981, je SITKS gospe Anici Burja nakazal 997.620 din, 26.2.1982 pa je Temeljno sodišče v Ljubljani dovolilo vknjižbo, da je parcela 77/1 k.o. Nevlje družbena lastnina, z njo pa upravlja in razpolaga SITKS. Športniki smo bili takrat vseh teh dogodkov resnično veseli, a veselje ni trajalo prav dolgo. Občina se nikoli ni lotila izvedbe projekta, na koncu je bila parcela 77/1 v denacionalizacijskem postopku predana cerkvi. Športnikom so takrat občinski veljaki obljubili novo lokacijo za športno-rekreacijski center, nam rekli, da porabljen denar ni šel v nič, a trajalo je zelo dolgo, da smo dobili nov predlog nekakšnega športno-rekreacijskega centra, ki še danes nosi ime ureditveni načrt M1 Pod skalco. Kakšen je bil pravi namen ureditvenega načrta, lahko samo ugibamo, dejstvo pa je, da so bila od vseh objektov, ki so bili vrisani v načrtu in ki jih bom opisal v nadaljevanju, zgrajena samo oskrbovana oziroma varovana stanovanja. Za kaj točno gre? V Uradnem listu Republike

Slovenije številka 71 z dne 30.6.2004 je zapisano, da je občinski svet Občine Kamnik je na svoji 14. seji dne 26.5.2004 sprejel odlok o ureditvenem načrtu M1 Pod skalco, ki ga je pripravil UB, urbanistični biro d.o.o., vodja projekta je bil arhitekt Borut Ulčar, investitor pa je bilo Komunalno podjetje Kamnik. Ureditveni načrt na desnem bregu Nevljice med drugim vsebuje tudi športno-rekreacijski (igrišča) in turistično-namestitveni kompleks (hotel) z zelenimi in parkirnimi površinami. Določa se možnost oblikovanja centralnega zimskega bazena mesta, pokritih teniških igrišč, trim kabinetov, savn in spremljajočih športnih dejavnosti (določa se variantna možnost pokritega drsališča, dvoranskega stadiona, itd.), kar se podrobno opredeli v posebnem delu projekta. Projekt je res lep, mestu Kamnik bi prinesel veliko dobrega, tako za lokalno prebivalstvo kot tudi za vse turiste. Prelepo, da bi bilo res? Da. Dvajset let »potem« so od vsega, kar je vrisano v načrtu, zgrajena samo oskrbovana oziroma varovana stanovanja, na parceli, kjer naj bi se bleščala nov hotel in dvorana za tenis in katere namenska raba je športni center, pa ima Komunalno podjetje Kamnik deponijo peska, soli, itd. Sprašujem se, kaj so počeli vsi odgovorni na Občini (zamenjalo se je več županov in občinskih uprav), da več kot dvajset let po sprejetju ureditvenega načrta M1 Pod skalco ni bilo na projektu športno-rekreacijskega in turistično-namestitvenega kompleksa narejenega čisto nič. Vem, da ima Občina ogromno tekočih stroškov (izgradnja šol, sanacija po poplavih, itd.). In vem, da takšna investicija poleg stroškov za samo izgradnjo zahteva tudi stroške za vzdrževanje objektov. A novih šol ne gradimo že dvajset let, prav tako pa poznamo javno-zasebna partnerstva, kjer Občini ni treba prevzeti prav nobenih finančnih obveznosti. V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja (1983) je Brane Luzar, podjetnik iz Kanade, po povratku v domovino iskal primerno lokacijo za svoj projekt izgradnje teniške dvorane s savnami, jakuziji, itd. V Kamniku smo mu odgovorili, da zanj nimamo primerne zemljišča, v Mengšu pa so ga sprejeli z odprtimi rokami, v nekaj letih je tam stal eden najlepših in najbolj prepoznavnih športnih objektov v Sloveniji (takrat Fit-top, sedaj Harmonija). Če se malo »poigram« in se postavim v vlogo potencialnega investitorja, ki išče primerno investicijo v šport oziroma turizem v občini Kamnik: grem na spletno stran »Invest.spiritslovenia.si«, kjer lahko kaj hitro ugotovim, da Kamnik nima nobenih projektov za investitorje, prav tako ni ničesar na voljo v poslovni coni Korenova pot, lahko pa investiram na degradiranih področjih in sicer v opuščnem kamnolomu v vasi Cirkuše v Tuhinju ter v smučišče Tiha dolina na Veliki planini. O javno-zasebnem partnerstvu oziroma o realizaciji športno-turističnega centra M1 Pod skalco torej resno ni razmišljal in ne razmišlja prav nihče. Dajmo, dajmo realizirati najprej tisto, kar smo si zastavili, preden gradimo nekaj drugega, saj nismo majhni otroci, ki si vsakih pet minut izmislijo nekaj novega. Nadaljevanje torej sledi...

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

3. del

V raznih medijih smo lahko brali oziroma lahko beremo, kako in koliko je Občina Kamnik vlagala v izgradnjo nove športne infrastrukture. Gradile so se nove dvorane, telovadnice, igrišča, poligoni, vadišča. Pa je temu res tako? Ne bom se veliko zmotil, če napišem, da v zadnjih 40 letih ali še več v Kamniku ni bil na novo zgrajen niti en pokrit športni objekt. Leta 2005 je bilo sicer zgrajeno novo kegljišče v Mekinjah (ki pa ga ne moremo šteti kot novogradnjo, beri tekst v nadaljevanju), celotna zgodba v zvezi z izgubo starega kegljišča pri Planinki pa ima sila »nenavaden potek«, če se izrazim zelo milo, in je lep »pokazatelj občinskih rabot«, ki niso v skladu z javnim interesom. Na srečo se je našla skupina športnih zanesenjakov (Franci Spruk, Uroš Zupanc, Leon Pirman in še kdo), ki so vztrajali, premagali so vse ovire in celo grožnje ter dosegli, da se skupaj z novo občinsko upravo, to je treba napisati, zgradi nov nadomestni objekt, ki stoji še danes. Vse, kar se je pokritega gradilo v zadnjih 40 letih, v bistvu pomeni samo nadomestno gradnjo, posodobitev, obnovo in/ali rekonstrukcijo že obstoječih pokritih objektov. Zakon o športu v drugem odstavku 70. člena (in tudi v pisnem pojasnilu Jureta Kastelica z Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport oziroma Direktorata za šport Republike

Slovenije 10.4.2025) vsebuje pravilo glede spremembe namembnosti javnih športnih objektov, in sicer: »Če se javnim športnim objektom spremeni namembnost, se morajo zagotoviti nadomestni javni športni objekti.« To v praksi pomeni, da je Občina, recimo, kegljišče ali pa stari asfaltni igrišči za rokomet in košarko ter telovadnico osnovne šole Toma Brejca morala nadomestiti s tem, da je zgradila »nekaj novega«. To ni bil rezultat neke jasne razvojne strategije športa, to ni bil rezultat »zavedanja koristi športa in rekreacije« za prebivalce, ampak čisto navadna zakonska obveza. Če se vrnem nazaj v čas, je resnici na ljubo treba povedati, da Občina po zakonu ni bila dolžna nadomestiti leta 1981 kupljenega zemljišča za športni kompleks, saj je zakon popolnoma jasen: »Zgolj zemljišče (nepremičnina), namenjeno bodočemu javnemu športnemu objektu, ni sodilo v obveznost Občine, da objekt nadomesti v primeru spremembe namembnosti.« Je pa več kot očitno, da je bil projekt športnega centra s strani vseh občinskih uprav do sedaj pozabljen, niti ena občinska uprava ni nadaljevala postopkov, da bi realizirali projekt takega športnega kompleksa na drugi lokaciji. Ves denar (projekti, nakup zemljišča, takse in davki itd.), namenjen športu, je bil dobesedno vržen stran.

Veliko športnih objektov (pokritih in/ali zunanjih) v Kamniku je ob šolah, kar seveda ni nobena kamniška posebnost, saj slovenska zakonodaja z različnimi normativi predpisuje in določa površine, ki so namenjene športni vzgoji, te površine so del šolskega prostora, so tako imenovani »slovenski šolski športni standard«, njihovo planiranje pa je v tesni povezavi z lokacijo šole in z velikostjo šolskega zemljišča. Če govorimo samo o pokritih športnih površinah, so le-te v dopoldanskem in zgodnjem popoldanskem času v celoti namenjene šolskim dejavnostim, v pozno popoldanskem času pa so namenjene športnim društvom, rekreativnim skupinam (torej občanom), različnim tekmovanjem in drugim prireditvam, kar pomeni, da se z izgradnjo takšnih pokritih objektov v celoti izpolnjuje javni interes. Tovrstni objekti so z vidika zasedenosti in finančne vzdržnosti dokaj »nekomplikirani«, se »pokrivajo«, saj so od jutra do večera zasedeni. Zadeva pa se popolnoma spremeni, ko govorimo o objektih, ki so izključno namenjeni športu in rekreaciji, torej v teh objektih ni šolske športne vzgoje. Takšnih objektov v Kamniku ni. No, so, ampak so v privatni lasti (plezalna stena v Origo centru v Stranjah in morda še kaj). V praksi to pomeni, da v dopoldanskem času v Kamniku v pokritih športnih objektih ni mogoče izvajati športnih in rekreativnih dejavnosti. Mislim, da je že skoraj vsak občan Kamnika bral o željah kamniških športnikov, da bi dobili primerne pogoje za vadbo v Kamniku: plavalci, vaterpolisti, triatlonci, tenisači in še kdo se na treninge vozijo v druge občine, odbojkarji mednarodnih tekem ne morejo igrati v športni dvorani, vsi pa, tudi če to želijo, ne morejo trenirati v dopoldanskem času. Zagotavljanje finančne vzdržnosti objektov, ki so namenjeni izključno športnikom, je kar zahtevna naloga in je najpogostejši izgovor Občine, zakaj se v tovrstno izgradnjo športnih objektov ne gre. Takšne pomisleke razumem in jih tudi sam zagovarjam, rešitev pa je dokaj preprosta, možnosti sta dve. Prva možnost je hitrejša in za Občino manj tvegana: Občina zagotovi ustrezno zemljišče, stroške izgradnje, obratovanja in vzdrževanja pa prepusti zasebnemu partnerju (javno-zasebno partnerstvo). Druga možnost pa je, da se Občina v okviru Zavoda za turizem in šport Kamnik sama loti trženja vseh športnih objektov v Kamniku. Če bo organizator športnih programov (glej sistematizacijo delovnih mest) v Zavodu za turizem in šport Kamnik preveč obremenjen z delom, naj se dodatno zaposli še tržnika oziroma strokovnega sodelavca za pripravo športnih projektov, čigar izključna naloga bo trženje športnih objektov v Kamniku.

Ker se vedno radi primerjamo z drugimi občinami, navajam nekaj objektov, ki so v lasti Občine Domžale in ki so športu ter rekreaciji namenjeni skoraj 24 ur na dan, vse dni v tednu: v Domžalah imajo teniško dvorano s tremi igrišči, imajo pokrito drsališče v izmeri 40x20 metrov, imajo športno dvorano, ki je namenjena samo športnikom in ki ima kapaciteto 2500 gledalcev, imajo povsem novo večnamensko (šport, prireditve, itd.) dvorano, domžalski občinski svet pa je že sprejel sklep o izgradnji pokritega olimpijskega bazena. Videti je, da v Domžalah od ideje do realizacije mine 5 let, pri nas v Kamniku pa 50 let. Dokaz: v Modrih novicah je bilo dne 1.8.2025 objavljeno: »Projektna dokumentacija za izgradnjo

nove športne dvorane (PZI) je bila pripravljena leta 2014« in »Začetek rušitve in gradnje nove dvorane je občinska uprava načrtovala za jesen 2025.« V Gorenjskem glasu je bilo 5.1.2025 objavljeno (izjava kamniškega župana Mateja Slaparja za Slovensko tiskovno agencijo STA): «Letos načrtujejo tudi novo večnamensko športno dvorano na obstoječi lokaciji telovadnice, po trenutni časovnici naj bi jo dokončali jeseni 2026.« In za konec spet nazaj na Modre novice: «Občina Kamnik si že več let prizadeva za izgradnjo nove športne dvorane. Po sprejetem investicijskem programu bi se gradnja lahko že začela, a so dodatne okoliščine in pobude iz lokalnega okolja vplivale na spremembo časovnice.« Po enajstih letih torej še vedno nič. Tega, da je rušenje obstoječe športne dvorane popoln nesmisel, sploh ne bom omenjal. Dvorana ni stara niti 50 let, je v solidnem stanju in če jo porušimo ter zgradimo nadomestno dvorano, bomo še vedno imeli samo en objekt, stiska športnih društev s prostori za treninge in tekme se bo nadaljevala. Kamnik spada med občine, ki imajo po površini največ degradiranih oziroma funkcionalno razvrednotenih območij v Sloveniji, a revitalizacija teh površin (vsaj s površinami, ki bi bile namenjene športu in rekreaciji) nam v Kamniku ne gre dobro od rok (vir: Glas gospodarstva, 23.5.2024, »Veliko govorimo in malo delamo«). Z izgradnjo nove športne dvorane na enem od takih območij bi v Kamniku »ubili dve muhi na en mah«.

Drugi del pisanja o kamniškem športu in kamniški športni infrastrukturi bom zaključil v nekoliko bolj pozitivnem tonu. Pohvaliti moram trenutno občinsko upravo (za bolj nazaj niti nisem delal analiz), da se prijavlja na razpise, ki jih objavlja Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Fundacija za šport, Nogometna zveza Slovenije, itd., ter da je za različne projekte dobila kar veliko nepovratnih finančnih sredstev. Največ, kar jih je sploh lahko, bi ocenil. Za izgradnjo »nove« športne dvorane jim je Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport namenilo 1.000.000 (milijon) eur. Pod pogojem, da se dvorana tudi zares zgradi. Kar se dejanske izgradnje novih objektov tiče, pa lahko sedanjo občinsko upravo vržem kar v isti koš kot vse prejšnje. Nadaljevanje sledi....

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

4. del

Naj bo pisanja o športu, športni infrastrukturi in težavah kamniških športnikov za enkrat dovolj, lotil se bom za športnike in športne delavce morda ne tako pomembne teme, je pa ta tema toliko bolj zanimiva za celotno lokalno skupnost, bolje rečeno občino. Ta tema je za občino zanimiva v tolikšni meri, da je o njej napisala celo strategijo – govorim o turizmu oziroma o »Strategiji razvoja turizma v Kamniku«. Ni treba biti posebej pameten, da veš, da gre zgodba o športu in rekreaciji z roko v roki z zgodbo o turizmu. Veliko je držav, ki imajo temelje turizma postavljene na športnem turizmu (gre samo za eno vrsto turizma, tu so še kongresni, kopališki, zdraviliški, itd.), lep zgled imamo v naši severni sosedni Avstriji. V Strategiji razvoja turizma v Sloveniji je športni turizem naveden kot eden od najpomembnejših in ključnih produktov. Občina Kamnik (delovna skupina na strani Občine kot naročnika: Luka Svetec, Nina Irt, Ana Gros, Matjaž Jug, Ivan Hribar, Tomaž Lah in Matej Slapar; izdelovalka Miša Novak s.p. Alohas) je aprila leta 2023 pripravila novo strategijo turizma za obdobje 2023-2030. Grafično lepo oblikovan dokument, 161 strani z veliko statističnimi podatki, grafikoni, tabelami, analizami, kazalniki, vizijami, poslanstvi in še in še. Zanimalo me je, kakšno vlogo je Občina pri pripravi strategija namenila športu oziroma športni infrastrukturi. Pritisnem Ctrl+F na moji tipkovnici, vpišem športni turizem in pritisnem Enter. Pokažejo se samo štirje (4) zadetki, ki, če jih povzamem in citiram, so: »Identificiran je potencial za športni turizem (priprave športnikov za vodne športe) – vendar je potrebna investicija v infrastrukturo (olimpijski bazen s hotelsko in drugo podporno ponudbo) ter za športne prireditve – načrtovana investicija Term Snovik (hotel) in pokriti olimpijski bazen 50 m s pomožnim bazenom, prostori za klube vodnih športov, press centrom, telovadnico in

fitnesi.« V desetih sekundah, ne da bi jo sploh bral, sem lahko ugotovil, da je ta čudovita nova strategija, kar se tiče športa oziroma športnega turizma, pravzaprav prazna, da ne bom pristranski, bom raje napisal pomanjkljiva (občinska svetnica Karla Urh je pravilno ugotovila, da je na področju kamniškega turizma »vsebinski vakum«). Od vseh športnih objektov, ki jih že imamo v Kamniku, je bil v novi strategiji turizma kot športni turizem identificiran samo potencial za vodne športe in še to samo pogojno (potrebna je investicija v infrastrukturo). Kaj pa teniška igrišča, nogometna igrišča, kegljišče, strelišče, lokostrelsko strelišče, itd.? Ali to niso že obstoječi športni objekti, ki bi jih lahko vključili v strategijo, oziroma ponudili turistom, ki si vse bolj želijo svoje počitnice preživeti aktivno, ne samo poležavati na plaži in se namakati v bazenih? Približno dve tretjini dneva so obstoječi športni objekti prazni oziroma prosti, vsak dober gospodar bi skušal iz njih kaj iztržiti. Da boste bralci lažje razumeli moje razočaranje, bom v nadaljevanju opisal, kakšno strategijo turizma smo imeli pred 20 leti, oziroma kaj se je s kamniškim športom v povezavi s turizmom dogajalo takrat.

Pred dvajsetimi leti so se odgovorni zavedali velikega potenciala, ki ga ima športni turizem v občini Kamnik, in so aktivno začeli delovati na tem področju. Bivša direktorica Zavoda za turizem in šport Kamnik Andreja Eržen (sedaj tudi Firšt) in tedanji podžupan Brane Golubovič sta prav vzorno pripravila »Strategijo športnega turizma v občini Kamnik«, jo odnesla kar na Slovensko turistično organizacijo (STO), kjer jo je pregledala in ovrednotila Nataša Slak (sedaj tudi Valek), ki ima doktorat iz športnega turizma, ki je bila nekaj let zaposlena na Slovenski turistični organizaciji, ki o športnem turizmu sedaj predava na ugledni mednarodni univerzi Zayed v Združenih arabskih emiratih in ki je tudi soavtorica knjige »Šport v turizmu« in »Sustainable Development of Sports Tourism«. Nataša Slak je projekt strategije športnega turizma v občini Kamnik ocenila kot pionirskega v Sloveniji, za odličnega tako po obsegu, po strokovnosti priprave in tudi po dejanskem potencialu brez velikih finančnih vložkov. Občina je finansirala izdelavo spletne strani »Kamnik, mesto športnega turizma«, na spletni strani so bile podrobno predstavljene (tudi v angleškem jeziku) vse možnosti za športne aktivnosti, ki jih imajo aktivno naravnani turisti v »radiusu« 20 km od Kamnika. Predstavljenih je bilo več kot 50 različnih športov, tudi takšnih, za katere še jaz kot Kamničan nisem vedel, da sploh obstajajo (recimo športno potapljanje v kamniškem bazenu – organizator potapljaško društvo Nova sub, Kamničan Dušan Orehek). Razvili so kar veliko produktov, kot, recimo, »Kamnik, mesto, kjer se kujejo zlati cepini« (Kamnik je edino mesto na svetu, ki ima pet priznanj Piolet D'Or, gre za največja priznanja v alpinizmu, tako imenovanih »zlatih cepinov«). Gore imamo, pomembne osebnosti iz sveta alpinizma imamo, ne znano pa tega tržiti. Človek gre v nek Flachau, vas sredi Avstrije, in sredi te vasi stoji kip Hermanna Maierja, imajo galerijo in muzej Hermanna Maierja, tisoč spominkov Herminatorja in ne vem kaj še vse, celotna regija ima za »produkt ali zaščitno znamko« ime vrhunskega športnika. Od večjih projektov iz strategije športnega turizma naj omenim namero trženja lokostrelskega (zunanjega in notranjega) strelišča, vsem avstrijskim lokostrelskim klubom je bila poslana predstavitev lokostrelskega centra v Kamniku (poimenovali so ga kar Slovene Archery Center), kot pomembno ime v svetu lokostrelstva in kot glavnega trenerja so navedli Kamničana Franca Vengusta, ki je udeleženec štirih olimpijskih iger), navedli so cenike za najem, spanje, itd. Enako so storili tudi s streljanjem, kot človeka, ki bi »pritegnil«, pa so navedli olimpijskega zmagovalca in svetovnega prvaka Rajmonda Debevca, ki je nekaj časa živel v Kamniku. Da bi teniški objekt, ki je v lasti Občine Kamnik, bolje izkoristili, da bi Občina od njega dobila kaj denarja, so v Kamnik povabili predstavnika ESTE (European Sports Travel Agency), da bi si ogledal možnost organiziranja teniških campov (za Avstrijce, Nemce, itd.). Navdušen je bil nad Kamnikom, možnostjo dostopa, naravo, hotelom Malograjski dvor (takrat je bil še/že odprt), zadeva pa je padla v vodo iz enega samega razloga: teniška igrišča stojijo ob regionalni cesti, hrup je prevelik, da bi lahko trenerji brez težav učili svoje igralce.

Na športne aktivnosti so seveda navezali tudi druge produkte, tako da je šlo za neko celovito predstavitev mesta in občine Kamnik, pravzaprav je šlo kar za povezovanje cele osrednjeslovenske in

gorenjske regije, saj so bili predstavljeni tudi reka Sava (kajak, kanu, ribolov, itd.), Krvavec (poletne in zimske aktivnosti), hipodrom Komenda, itd., itd. Velik poudarek je bil tudi na znanih zgodovinskih osebnostih, kot sta Tito in kralj Aleksander, oba sta zelo rada zahajala v Kamnik. Pozitivne ali negativne osebnosti, ni važno, Jack Razparač je negativec, a ko si v Londonu, greš zaradi njega prav gotovo tudi v Whitechapel. Produkt »Kamnik, mesto kraljev in diktatorjev«, zakaj pa ne? Takrat so se zelo zavzemali za to, da se bronasti mamut postavi v Kamnik in da se na njega naveže še ostale najdbe (pritlikavi nosorog, jamski medved, itd.) ter da se morda kar ob Nevljici, kjer je bil mamut izkopen, naredi tematski park/muzej. Pa projekt »Kamniško jezero«, ne spomnim se imen dveh študentov/arhitektov, ki sta ga kar lepo predstavila in tudi ustrezno umestila. Niso pozabili na eni najbolj energetskih točk v Sloveniji (Sveti Primož, Zdravilni gaj Tunjice) in na Marijo iz Županjih njiv (verski oziroma romarski turizem) – ni važno, kaj turista pripravi do obiska, vera in upanje v pomoč ali zgolj radovednost, samo da pride in kaj »zapravi«. V takratni strategiji turizma niso pozabili niti na potencial turistov s posebnimi potrebami (invalidov). Andreja Eržen se je udeležila posveta v Ljubljani, govoril je izključno o turizmu za ljudi s posebnimi potrebami, ki si potovanje želijo, ki imajo denar, ki ob sebi potrebujejo spremljevalca (dvojna nočitev), a za dopustovanje nimajo veliko možnosti, saj so klasični hoteli povsem neprimerni za bivanje invalidov z vozički. Lep primer, kako se »takim rečem streže«, je Portugalska, prva država na svetu, ki je dobila nagrado Svetovne turistične organizacije (WTO) za »vsem ljudem dostopni turizem«. Kamnik ima velik potencial v CIRIUS-u (takrat ZUIM), saj ima v času počitnic namestitvene kapacitete, bazen, hipoterapijo in ne vem, kaj še vse. Seveda se invalidi tudi ukvarjajo s športom, povezali so se s teniško dvorano Harmonija v Mengšu, kjer je podlaga primerna za igranje tenisa z vozički. Kamnik je že večkrat gostil tekmovanja športnikov na vozičkih (tudi mednarodna, košarka), leta 2021 je župan Matej Slapar udeležence nagovoril z besedami: »Kamnik je ponosen na to, da bo gostil to pomembno tekmovanje in vljudno vabljeni, da Kamnik obiščete tudi ob kakšni drugi priložnosti« vir: Zveza paraplegikov Slovenije, spletna stran, 7.6.2021, »Pred ljubitelji parašporta je nov vrhunec«). Pred 20 leti je bil Kamnik tisti, ki je začel »orati slovensko ledino na področju vsem ljudem dostopnega turizma«, a se v naslednjih letih na tem področju ni zgodilo nič, Kamnik v celoti gledano ni ravno invalidom prijazno mesto. To dokazuje tudi dejstvo, da na spletni strani Zveze paraplegikov Slovenije na najdemo prav nobene kamniške destinacije, primerne za invalide.

Skratka, na Občini in Zavodu za turizem in šport so imeli pripravljenih veliko produktov, vse v povezavi s projektom »Kamnik, mesto športnega turizma«, vsi so bili dokaj hitro uresničljivi in to z majhnimi finančnimi vložki. In potem? Kje so zdaj vsi ti športni projekti in produkti? Zakaj po vseh teh letih ni nič od njih? Ker se je zgodil Marjan Šarec. Smolnikar se je poslovil, Golubovič je odšel, Erženova je morala oditi, ker naj bi »slabo delala« (čas je pokazal, da je delala daleč najbolje od vseh direktorjev, ki so ji sledili), spletno stran »Kamnik, mesto športnega turizma« pa so kar »izklopili«. Nova direktorica je nam, športnikom, ki smo se bili pripravljene aktivno vključiti v kamniški turizem, sicer poslala sporočilo, da je projekt »Kamnik, mesto športnega turizma« zelo zanimiv in da nas bo povabila na sestanek, ki pa ga nikoli ni bilo. Zadeva je romala v koš ali pa prašna sameva nekje nekemu v predalu. Tako zelo hitro lahko neka dobra stvar propade, če ni pravih ljudi, če so na položajih ljudje, ki sprejemajo nepravilne odločitve, ki jim botruje nevednost, nestrokovnost ali politična motiviranost. Ni pa občinska uprava pod Marjanom Šarcem pokazala nerazumevanja samo do kamniškega športnega turizma v celoti, ampak tudi do posameznih športnih društev. Kamniška teniška igrišča, ki so bila leta 1932 zgrajena s 50% vložkom članov Tenis kluba Kamnik (11.000 takratnih dinarjev je prispevala Občina, 11.000 dinarjev pa klub, vir: časopis Jutro 16.6.1932) in s katerimi so prizadevni teniški delavci desetletja dobro upravljali in vanje celo vlagali lastna klubska sredstva, je občinska uprava dala v najem in upravljanje pravni osebi brez kakršnihkoli izkušenj v športu, kaj šele v tenisu. Po dveh letih se je novi najemnik poslovil, očitno je spoznal, da upravljanje igrišč ni mačji kašelj, kamniški teniški klub pa je

skoraj »ugasnil«. Na prvi pogled je videti, da gre samo za to, da se Marjan Šarec med »športnim porcelanom« pač ni znašel prav dobro, a v dobro poučenih krogih vedo povedati, da temu ni tako.

Za zaključek tretjega dela naj napišem, da je splošno znano, da je večje projekte praktično nemogoče realizirati v enem mandatu. Kar občinska uprava zastavi v prvem mandatu, druga občinska uprava nadaljuje, šele tretja pa morda realizira. V primeru projekta »Kamnik, mesto športnega turizma« pa je časovnica obrnjena: prva občinska uprava je projekt realizirala, druga ga je pozabila, tretja pa očitno pokopala. Nadaljevanje sledi...

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

5. del

Naj se v svojem razmišljanju o kamniškem športu, športni infrastrukturi in turizmu dotaknem še Športne zveze Kamnik, osrednje športne organizacije, ki združuje športne klube in društva v občini Kamnik. V svojem statutu ima Športna zveza Kamnik napisane dejavnosti in naloge, ki jih ni malo. Športna zveza Kamnik naj bi tesno sodelovala z Občino, skrbela za razvoj športa na vseh področjih in sklepala o globalnih in strateških usmeritvah športa v občini. Strateških usmeritvah. Strategija torej. Gre za najpomembnejši in osnovni dokument na področju športa, to je dokument, ki določa strateške, finančne, kadrovske, organizacijske in druge usmeritve, ki so potrebne za njegovo uresničitev. Po domače povedano, gre za načrt, kaj bomo delali na področju športa. Tako kot je potreben načrt za hišo, je potreben načrt za šport. Ker Strategije razvoja športa v Kamniku še nikoli nisem bral in ker sem pri pisanju tega teksta hotel biti čim bolj verodostojen, sem skušal kamniško strategijo najti na spletni strani Športne zveze Kamnik in Zavoda za turizem in šport, dveh najbolj reprezentativnih športnih »organov« v občini Kamnik. Tega dokumenta tam nisem uspel najti, mi je pa Google »pokazal« strategije športa v drugih mestih - Domžale, Kranj, Ljubljana, Tržič, Maribor, Nova Gorica, Ajdovščina, Jesenice, Celje, Novo mesto, Sevnica, če jih naštejem samo nekaj in če grem lepo po vrsti, kot mi jih kaže Google. Za ta dokument sem po e-pošti prosil župana Mateja Slaparja, direktorja Zavoda za turizem in šport Kamnik Luko Svetca ter predsednika Športne zveze Kamnik v prejšnjem mandatu Roberta Prosenca. Od župana in direktorja nisem dobil nobenega odgovora, od Roberta Prosenca pa sem odgovor dobil (na spletni strani Športne zveze Kamnik lahko najdete tudi njegovo poročilo za skupščino leta 2023) in ga citiram: »Ugotavljam, da smo v letu 2023 le delno izpolnili zastavljene cilje. Predvsem tu mislim na projekt Strategije športa v občini Kamnik. Ta se je ustavil v mesecu septembru, ko s strani Občine Kamnik nismo več našli sogovornika. V letu 2024 pričakujemo nadaljevanje projekta, za katerega menim, da je temeljni dokument, s katerim bomo začrtali pot športa v občini Kamnik v prihodnjih letih«. Strategije razvoja športa v Kamniku torej sploh ni. Na Športni zvezi Kamnik so si prizadevali pripraviti ta tako pomemben dokument, a sogovornika na strani Občine oziroma Zavoda za turizem in šport ni! Ljudje, ki so plačani za to, da delajo na tem področju, ljudje, ki so odgovorni za delo na tem področju, se o tem sploh nočejo ali ne znajo pogovarjati (opomba: na Športni zvezi Kamnik ni nobenega »na plači«, vsi v dobro kamniškega športa delajo prostovoljno in zastonj). Seveda ima vsaka zgodba dve plati, zato sem Roberta Prosenca prosil za dodatno obrazložitev: kdo je na občinski strani sodeloval pri pripravi Strategije razvoja športa v Kamniku in kaj se je zgodilo, da ni prišlo do realizacije tega tako pomembnega dokumenta. Prejel sem naslednje dodatno pojasnilo: »Tako smo izbrali delovno skupino, v kateri sem sodeloval jaz, predstavnik Lokostrelskega kluba Jaka Komočar. Poleg je bil tudi Franci Kramar kot predstavnik Zavoda za turizem in šport Kamnik ter predstavnica Občine Kamnik Sara Sitar. Po nekaj sestankih in pripravi osnovnih podatkov za strategijo je le-ta obstala. Glavni razlog je bil, da je ga. Sitar odšla na porodniški dopust, prav tako nam je prenehal mandat. Tako Jaka Komočarja ni več v Športni zvezi Kamnik, prav tako sam nisem več predsednik. V novi sestavi

Športne zveze Kamnik pa nisem opazil pobud na to temo.« Ne želim špekulirati, kako lahko opravičen izostanek enega od pripravljavcev zaustavi celoten projekt priprave strategije razvoja športa, dejstvo pa je, da je to zelo slabo. Če gremo nazaj v leto 2012, je Občina sicer pripravila predlog Strategije razvoja športa za obdobje 2012-2020, ga uvrstila na dnevni red 16. seje občinskega sveta z dne 27. junija 2012, a je župan Marjan Šarec predlog umaknil z dnevnega reda. Od takrat pa vse do danes se Strategija razvoja športa ni pojavila na dnevnem redu sej občinskega sveta. Če malo analiziram Strategijo športa v Kamniku, ki so jo pripravili leta 2012, lahko ugotovim, da 40 od 43 strani, kolikor jih obsega Strategija, navaja gola dejstva (številke) o takratnem stanju športa, športne infrastrukture, društev, kategoriziranih športnikov, itd., zelo malo pa je prave strategije (strategija je dolgoročen načrt dejanj, potrebnih za reševanje problemov pri doseganju določenega cilja): kaj bomo gradili, do kdaj bomo nekaj zgradili, za koliko bomo gradili, kdo bo gradil, itd. Prava strategija ni dolga (saj nihče nima za 40 strani objektov in projektov), strategija športa Mestne občine Ljubljana ima 19 strani, strategija Mestne občine Kranj pa celo samo 12 strani! Kot epilog sage o Strategiji razvoja športa v Kamniku, naj napišem, da verjetno nekaterim celo ustreza, da takega dokumenta ni, saj na področju športa lahko delajo, »kar jim paše«: ni ciljev, ni smernic, ni jasne prostorske strategije, ni načrtnega financiranja, ni sodelovanja in povezovanja. Na področju športa in še posebej gradnje športne infrastrukture vlada anarhija, ki je morda dobra za posameznike, ne pa za širšo skupnost.

Športna zveza Kamnik, ki naj bi na področju športa torej imela zelo pomembno vlogo, je pravzaprav »brezzobi tiger«: leta in leta načrtujejo, pripravljajo predloge, prosijo, poslušajo obljube in se pritožujejo, ampak nič od tega pa na občinski ravni ne najde epiloga (tudi, to je treba priznati, zaradi »mlačnosti« vodstva Športne zveze Kamnik predvsem v zadnjih letih, o tem bom morda pisal ob kakšni drugi priložnosti). Kako neusklajeno je delovanje med Športno zvezo Kamnik in Občino Kamnik, oziroma, bolje rečeno, kako malo se upoštevajo sklepi in načrti Športne zveze Kamnik, najbolje kažejo nekateri primeri iz prakse. V Športni zvezi Kamnik kot eno od prioritet zagovarjajo izgradnjo bazena, Občina pa kot strela z jasnega, ne da bi za te namere kdorkoli v Športni zvezi Kamnik vedel, zgradi atletsko stezo. Na Športni zvezi še kar naprej zagovarjajo izgradnjo novega bazena, Občina postavi razsvetljavo na nogometnem igrišču. In še in še. Izgradnja atletske steze je seveda odlična zadeva, prav tako razsvetljava na nogometnem igrišču, a nič od tega ni v načrtih Športne zveze Kamnik, Občina pa s takimi potezami sporoča samo to, da je kamniški šport popolnoma brez »fokusa in kurza«. Kako pa se spoštujejo dogovori in obljube? O preteklih obljubah sem že kar nekaj napisal, omenim naj tudi nekaj najbolj »svežih«. Dne 8.11.2021 so se predstavniki Športne zveze Kamnik sestali s predstavniki Občine in po razgovorih ter obljubah sprejeli sklep, da podajo pozitivno mnenje na predlog Letnega programa športa za leto 2022, a samo v primeru, da se bodo spoštovala naslednja zagotovila predstavnikov Občine Kamnik: da se bo na eno izmed spomladanskih sej občinskega sveta uvrstil tudi predlog Strategije športa v Občini Kamnik za obdobje 2022 do 2032, da se bo v Strategiji določil prioriteten vrstni red vlaganj v izgradnjo in sanacijo športnih objektov, da bo Občina Kamnik takoj začela iskati možne lokacije za novo športno dvorano, ki se bo lahko zgradila tudi ob javno zasebnem partnerstvu, da se bo skupaj s SZ Kamnik in društvu spomladi 2022 odločila glede lokacije pokritega bazena in v letu 2023 tudi za gradnjo le tega, da bo v letu 2024 začela s sanacijo obstoječe Športne dvorane Kamnik in da bodo sredstva za šport v občinskem proračunu vsako leto višja kot 1.200.000 eur (vir: Zapisnik 6. seje predsedstva SZ dne 18.11.2021). Od vsega, kar je bilo dogovorjeno in obljubljeno, je realizirana samo zadnja obljuba (ali pa tudi ta ne, saj je na »stroškovno mesto Programi športa« obešeno marsikaj, kar ne sodi, vsaj v celoti ne, na področje športa). »Cvetober« neizpolnjenih dogovorov in obljub je bil, kot vidite, pri kamniških občinskih upravah kar zajeten. Kdor daje obljube, ki jih potem ne izpolni, deluje ali po principu Machiavellijeve knjige Vladar (vladati za vsako ceno, cilj opravičuje sredstva) ali pa se zaradi nepoznavanja problematike nepremišljeno »zaletava« z obljubami. Verjetno se strinjamo, da je oboje zelo zelo slabo. Nadaljevanje sledi...

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

6. del

V občini Kamnik imamo torej zelo slab odnos do športa, novih športnih objektov, konec koncev tudi do športnikov samih. Imamo v Kamniku morda kakšno ulico, poimenovano po športnikih? Imamo oziroma smo imeli celo vrsto svetovno priznanih športnikov (Marko Prezelj, Tomaž Humar, Rok Benkovič, Tone Cerer, Rajmond Debevec, Petra Majdič, Maruša Mišmaš Zrimšek, Živa Lavrinc in še in še), je morda komu postavljen kakšen kip? Ali morda veste, kje stoji kip Tomažu Humarju, žal že pokojnemu alpinistu svetovnega formata in častnemu občanu (vsaj to) Kamnika? V Žužemberku. Da, prav ste slišali, v Žužemberku stoji reliefni kip Tomaža Humarja in to zato, ker je v bližini Žužemberka, citiram profesorico Miro Kovač (vir: Slovenske novice 13.11.2016), »večkrat preživel počitniške dni in nabiral gobe«. Nekdanja direktorica Zavoda za turizem in šport Kamnik Božena Peterlin je na podelitvi priznanj najboljšim športnikom Kamnika za leto 2017 vse prisotne nagovorila z besedami: »Dragi športniki in športni delavci, zaradi vas in vaših uspehov je Kamnik mesto, kjer je šport doma. Vi ste ambasadorji našega kraja. Hvala, ker nam dajete moč in vero v to, da se s trdom lahko dosežejo vrhunski rezultati. V tem pogledu ste moj in naš skupni navdih.« Lepe besede, da bi človek kar zajokal od ganjenosti, a samo besede. Če v Žužemberku Tomažu Humarju, ki je pri njih »preživel prosti čas in nabiral gobe«, postavijo reliefni kip, bi morali zanj v Kamniku postaviti zelo visok spomenik in to sredi mesta. Res je, da komisije za postavitve spomenikov oziroma javnih obeležij pri odločanju bolj ali manj upoštevajo določeno zgodovinsko distanco, a vse več je primerov, ko komisije predloge in pobude glede postavitve spomenikov živim javnim osebnostim, športnikom in drugim zvezdam, ki bi bile turistična zanimivost, prav tako obravnavajo. Imamo morda kakšen muzej, posvečen športu, planinstvu, alpinizmu? Imamo pet zlatih cepinov, celo goro planinskih alpinističnih legend, čudovite Grintovce, a ne znamo narediti nekaj takega, kar so naredili v Mojstrani. V majhni vasi na Gorenjskem! Mi smo Kekci, ne pa oni!

Da tudi v preteklosti ni bilo nič bolje, oziroma da je v Kamniku s športom in turizmom oziroma z občinskimi institucijami, ki so namenjene razvoju športa in turizma, že dolgo nekaj res hudo narobe, govori tudi naslednji članek, objavljen 20.7.2018 v Novicah: »Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik bo najverjetneje še letos dobil novega direktorja ali direktorico. Zdajšnja direktorica Božena Peterlin je namreč zadnji dan preteklega meseca s te funkcije odstopila iz osebnih razlogov. Je pa pri tem zanimivo, da je Peterlinova že tretja direktorica zapored, ki je predčasno odstopila iz nepojasnjenih osebnih razlogov. Ne gre pozabiti niti dejstva, da takšna menjava le nekaj mesecev pred lokalnimi volitvami lahko sproži številna ugibanja, ali ni šlo morebiti za prisilni odstop.« Po vsega pol leta svojega mandata je leta 2022 odstopil tudi direktor Zavoda za turizem in šport Kamnik Rok Jarc, ki je nasledil Boženo Peterlin ali pa morda v.d. direktorja Francija Kramarja, kdo bi ob tako hitrih menjavah to sploh lahko vedel. Gre pri izbiri novih direktorjev Zavoda za turizem in šport Kamnik in njihovih množičnih odstopih samo za nesrečno naključje ali gre morda za kaj drugega? Kaj, recimo? »Sončni kralj« Ludvik XIV je ob neki priložnosti izjavil: »L'etat, c'est moi (država, to sem jaz)«. Slabih štiristo let kasneje ta izjava še vedno drži, pomensko pa si jo lahko razlagamo na dva načina. Prvi pomen je tisti, ki ga je imel v mislih Ludvik XIV, to je, da je država samo on, da je on tisti, ki odloča o vsem. Približno tako je še vedno na vseh ravneh vodenja, pa naj gre za občino, podjetje, itd. Na lokalni ravni (občina) si župan okrog sebe zbere ekipo, za katero smatra, da bo lahko uresničila njegov program. Župan je tisti, ki mu gre vsa hvala, ko je nekaj narejeno, a odgovoren je tudi za tisto, kar ni narejeno ali pa je narejeno slabo. Župan je tisti, ki »diktira in usmerja tempo«, če se izrazim po športno, in če kdo »ne želi ali ne zmore držati tempa«, odpade. So bili vsi množični odstopi direktorjev Zavoda za turizem in šport posledica tega, da »niso zdržali županovega tempa« (držati tempo v športu je nekaj, kar je zelo dobro)? Bojim

se, da temu ni tako. Bojim se, da je večina odstopov bila posledica slabega delovanja občinskih uprav, slabih strategij v turizmu in športu, slabega vodenja in pa nestrinjanja z odločitvami ter usmeritvami najvišjih občinskih organov – direktorji torej niso želeli, ne pa da niso zmogli, »držati tempa« župana. V zvezi s tem si na spletni strani Občine Kamnik lahko preberete dobesedni zapis ali ogledate video posnetek kakšne od sej občinskega sveta, zanimive zadeve. Seveda je izjavo Ludvika XIV moč razumeti tudi tako, da sem država **tudi** in ne samo jaz, da sem tudi jaz tisti, ki lahko vpliva na dogajanje v državi/občini. Če izjavo razumemo v drugem pomenu besede, potem je lahko vsakemu bralcu jasno, zakaj vse to pišem, zakaj se trudim nekaj spremeniti - želim biti aktiven, odgovoren državljan oziroma občan. Vem, da bodo nekateri skušali moje pisanje degradirati na raven »gostilniških debat in vaških čenč«, imeli bodo na desetine izgovorov in pri tem si bodo vse bivše in sedanja občinska uprava prav gotovo zelo enotne – bivše uprave v obrambo svojih preteklih (ne)dejanj, trenutna pa v obrambo političnega kapitala, ki je tako zelo potreben, če želi preživeti na lokalnem političnem parketu. Tega se na Občini še kako dobro zavedajo in delujejo po principu »bombončkov« (zelo priljubljen izraz v zadnjem času). Naredijo eno majhno igrišče na Gozdu, en majhen vadbeni poligon na Duplici, podrejo in na novo zgradijo telovadnico, vse pa medijsko napihnejo, češ, glejte, kaj vse delamo, glejte, koliko vlagamo, glejte, kako skrbimo za šport. Naredijo Strategijo razvoja turizma v Kamniku (ki je obsežna in lepa na pogled, a je, kot ste lahko brali, nič drugega kot samo »stopicanje na mestu« oziroma celo »korak nazaj«), jo spet medijsko napihnejo, češ, glejte kaj vse znamo in načrtujemo. Ob vsem tem je vtis na »neuke laične množice«, ki ne poznajo dejstev in ne vidijo »celotne slike«, res velik in s tem je cilj »mitomanije« dosežen – dosežen je mit o uspešnosti, mit o delovanju izključno v dobro ljudi, mit o odgovornosti do okolja, zanamcev in ne vem do česa še vse. V Portorožu so, recimo, v Športnem parku Portorož odstranili šest teniških igrišč, zgradili bodo novo atletsko stezo, balinišče, štiri nova igrišča za padel, investicija na 24.000 kvadratnih metrih je vredna 2,4 milijona eurov, župan Andrej Korenika pa o vsem skupaj skromno govori (vir: Siol, 19.12.2025) kot o »manjši rekonstrukciji in malo večjih vzdrževalnih delih.« Mit o uspešnosti lahko nekdo, ki je spreten z besedami, oblikuje zlahka (šolski primer je PR članek, objavljen 5.1.2025 na spletni strani Metropolitana, Gorenjskega glasu in morda še kje, kjer se za staro kamniško športno dvorano uporablja beseda »telovadnica«, za novi objekt (ki bo po zakonu o športnih objektih pravzaprav samo nadomestna gradnja) pa »nova športna dvorana«), v končni fazi pa uspešnost potrjujejo ali ovržejo samo številke. Na spletni strani Zavoda za turizem in šport Kamnik so 31.7.2025 objavili poročilo, citiram: »V primerjavi z enakim obdobjem lani je v letu 2025 skupni obisk narasel za več kot 16 odstotkov, nočitve za več kot 6 odstotkov.« Delamo, rastemo, smo uspešni, smo dobri. A če podatke za leto 2025 (vir: Nacionalno informacijsko središče za turizem) primerjamo s podatki iz leta 2019 (41.396 turistov, 100.562 nočitev, povprečna doba bivanja 2,43 dneva), dobimo nekoliko drugačno sliko, ki kaže, da smo leta 2025 po številu turistov »približno na istem« kot leta 2019 (na dan 24.12.2025 je bilo število nočitev turistov 41.014), število nočitev je padlo za približno 10% (na dan 24.12.2025 je bilo število nočitev 91.664), povprečna doba bivanja pa je padla na 2,23 dneva. Da bodo zadeve še bolj »alarmantne«: če od celotnega števila nočitev odštejemo nočitve v Termah Snovik, nas po številu nočitev ujamejo celo Domžale, ki pa sami zase pravijo, citiram: »Občina Domžale večjih potencialov za množični turizem nima, nimamo takšnega turističnega potenciala kot, recimo, kamniška občina« (vir: Domžalec.si, 6.10.2021, Mira Bečan, vodja Službe za turizem na Občini Domžale). Za objektivno oceno stanja je treba na zadeve gledati z več zornih kotov, ne samo s tistega, ki kaže najlepšo in za nas najboljšo sliko. Dajmo, za božjo voljo, biti malo bolj objektivni, konec koncev ni prav nič narobe, če nam kdaj ne gre najbolje, to je samo »ena faza v razvoju in neizogibna pot k napredku« in športniki to najboljše vemo.

Za konec petega dela mojega pisanja bom odšel na drugo področje, na področje zgodovinske dediščine, in opisal, kaj vse se za turizem lahko naredi, tudi če se dela počasi in z majhnimi finančnimi sredstvi. Kamniški Stari grad oziroma je že vrsto let ena od »odprtih ran« kamniškega turizma, pa čeprav je (bi

lahko bil) eden od bolj pomembnih kamniških turističnih produktov. Stari grad je v ruševinah, tako kot je bil v ruševinah grad Žovnek v občini Braslovče. Vse od leta 1993 grad Žovnek pod vodstvom Franca Kralja obnavlja skupina predanih prostovoljcev v okviru Kulturno zgodovinskega društva Žovnek, od leta 1995 tudi v sodelovanju z Občino Braslovče, v vsej svoji veličini pa namenu že služijo mnogi pokriti prostori. Gradijo že 30 let, dela še zdaleč niso končana, a pojdite pogledat, kaj vse so že naredili. Res lepa izletniška točka, z lepim pogledom na Žovneško jezero in okolico vse do Celja. Če bi se Kamničani lotili česa podobnega, bi bilo obiskovalcev Starega gradu bistveno več, kot jih je, dolgoletnih težav z različnimi najemniki gostinskega objekta prav gotovo ne bi bilo. Vsakih nekaj let se nekdo v Kamniku loti sanacije starograjskih zidov, a zgolj zaradi tega, da pohodnikom na Stari grad ne pada kamenje na glavo, tako ambicioznih načrtov, kot jih imajo v Braslovčah, Kamničani nimamo. Stari grad je v novi Strategiji turizma v Kamniku opisan kot »urejena must-visit točka z delujočo razgledno ploščadjo«. Delujoča razgledna ploščad? Nekdo se malo heca. Župan Matej Slapar je, vezano na reševanje težav z razgledno ploščadjo, dejal, citiram: »Kar nekaj sestankov na Ministrstvu za kulturo smo že imeli tudi na to temo, saj jih poskušamo prepričati, da samega razpadajočega obzidja na Starem gradu ne bo gledal nihče. Počasi jih prepričujemo, da bo to dodatna ponudba, ki jo potrebujemo« (vir: Gorenjski glas, 17.10.2021, »Razgledna ploščad sameva«). Če bi Ministrstvu za kulturo na mizo vrgel še načrt za obnovitev Starega gradu, bi mu še hitreje verjeli, da z dodatno ponudbo, ki bo privabila turiste, misli resno, legalizacijo razgledne ploščadi bi to prav gotovo pospešilo. V intervjuju za lokalno televizijo VTV je 3.10.2023 Franc Kralj povedal tole, citiram in povzemam: »Ko na Žovneku delamo, prihajajo obiskovalci in rečejo, kaj ste pridni. Večina Slovencev je pridnih, a so pridni samo zase, mi pa smo vzgojeni tako, da smo pridni tudi za druge. Mi ne delamo za priznanja, ampak čutimo, da moramo nekaj narediti za skupnost, v kateri živimo.« Prava ideja, prava strategija, pravi ljudje na pravih mestih in prav nič ni nemogoče. Nadaljevanje sledi...

POTI IN STRANPOTI KAMNIŠKEGA ŠPORTA IN TURIZMA

7. del

Nacionalna strategija razvoja turizma vključuje športni turizem, ki se razume kot vse aktivnosti, doživetja ali storitve na področju športa in rekreacije. Za lažje spremljanje in načrtovanje se te aktivnosti v skladu s terminologijo UNWTO (United Nations World Tourism Organisation) deli na: športne prireditve (lokalne, regionalne, nacionalne, mednarodne športne prireditve ipd.), športne priprave, športna nostalgija (npr. z zgodovino športa povezane turistične atrakcije – muzeji, dvorane, stadioni), športno-rekreativne dejavnosti (na prostem in znotraj objektov) in organizacijo potovanj z namenom udeležbe v športnem turizmu. Če se dotaknem področja športnih prireditev, ki so tako zelo pomembne za turizem (nočitve, turistične takse), potem lahko ugotovim, da je Kamnik izgubil določen del športnih prireditev in sicer tistih športnih prireditev, ki zahtevajo cestne in druge zapore, prometne oznake, itd. Za kaj točno gre? Kolesarji, triatlonci in še kdo, ki so v preteklosti organizirali svoje prireditve v Kamniku, so se zaradi predragih stroškov organizacije (pri tem imam v mislih predvsem visoke stroške cestnih zapor, oznak, itd.) odločili, da v Kamniku teh prireditev ne bo več. Na to težavo so društva, ki so organizirala tovrstne športne prireditve v Kamniku, večkrat opozorila in prosila za ustrežno rešitev, a se na Komunalnem podjetju Kamnik (KPK Kamnik), ki v skladu s koncesijo opravlja gospodarsko javno službo na področju opravljanja urejanja in vzdrževanja občinskih cest na območju Občine Kamnik, jasno niso odzvali (vir: zapisnik 4. seje predsedstva Športne zveze Kamnik dne 19.1.2018). Oni seveda želijo čim več zaslužiti (s tem ni nič narobe), pri tem pa jih ne zanima, ali ima občina zaradi tega »slabšo turistično sliko« (manj nočitev, manj turističnih taks, itd.). Pa bi jih to moralo zanimati, saj morata za dobro in trajno sodelovanje v nekem odnosu, ne samo poslovnem, biti zadovoljna oba (ali več njih) partnerja. Namesto da bi Občina kot koncedent, ki ima pri izbiri koncesionarja za opravljanje gospodarske javne službe popolnoma proste roke in lahko izbere

kogarkoli, zaščitila svoje interese in interese športnikov, se s KPK Kamnik »pogovorila« ter za društva, ki organizirajo športne prireditve, zagotovila nižje stroške organizacije, se ne zgodi nič. Čeprav je popolnoma jasno, da organizacija športnih dogodkov občini prinaša samo koristi in čeprav bi morala skladno z Nacionalno strategijo turizma tovrstne prireditve celo spodbujati, za občino Kamnik temu ni tako. Zakaj? Vsak dober gospodar bi zaščitil svoje interese, zakaj jih Občina Kamnik ne zaščiti? Da bom nekoliko bolj konkreten, naj napišem, da je leta 2022 četrta etapa kolesarske dirke po Sloveniji potekala tudi v kamniški občini, start je bil v Laškem, cilj je bil na Veliki planini, na dirki je sodeloval tudi Tadej Pogačar, najboljši kolesar v zadnjem desetletju, morda celo stoletju. Stroški organizacije četrte etape so bili po nekaterih izjavah tolikšni, kot stroški za vse ostale štiri etape skupaj. Ker je šlo za nepreverjeno informacijo, sem o tem z e-poštnim sporočilom povprašal kar direktorja dirke Bogdana Finka, ki te trditve pisno sicer ni potrdil, ni pa je niti zanikal, »sva na istem bregu«, mi je odpisal. Za drugi dokaz, kako slab odnos do športa oziroma športnih prireditev ima Občina Kamnik, naj navedem tudi kolesarsko dirko Maraton Alpe (dirka je imela start in cilj v Kamniku), ki je k sodelovanju zaradi odlične organizacije dolga leta privabljala veliko število kolesarjev (cca 800 na dirko!), potem pa je po besedah direktorja dirke Janeza Jarma »ugasnila« zaradi previsokih stroškov organizacije. Če sem bolj natančen in Janeza Jarma, citiram, »dirko smo prenehali organizirati izključno zaradi stroškov, vezanih na stroške zapore centra mesta«. Kolesarska dirka Maraton Alpe je bila zadnjič organizirana leta 2022. Kot tretji dokaz naj navedem tekme triatloncev - kamniški Trisport je pred leti svoja tekmovanja organiziral v Kamniku, že nekaj let pa jih organizira na Bledu, Komendi in verjetno še kje, le v Kamniku ne. Na moje vprašanje, ali drži izjava enega od njegovih prijateljev, da so umiku iz Kamnika botrovali visoki stroški organizacije, je predstavnik Trisporta Miro Kregar odgovoril: »Ti sporočim...«. Nikoli mi ni sporočil odgovora na moje vprašanje, prav tako pa, kljub pisni obljubi, ni nikoli podal svojega mnenja o delu Športne zveze Kamnik. Če malo špekuliram, lagati noče, resnice pa ne želi povedati, ker se ne želi komu zameriti. V proračunu Občine Kamnik je sicer že vrsto let proračunska postavka »organizacija velikih športnih tekmovanj«, ki društvom namenja nekaj denarja, ampak to ne rešuje problema, ko govorimo o državnih prvenstvih, mednarodnih tekmovanjih nižjega ranga, itd. V bistvu bo 70.000 eur, kolikor jih Občina v letu 2026 namenja velikim mednarodnim tekmovanjem, razdeljenih samo na dva dela, citiram: »Proračunska postavka 8106 - v letu 2026 je načrtovano Evropsko prvenstvo v gorskih tekih na Veliki Planini, 50.000 €, ter tekme Calcit Volley na najvišjem nivoju, 20.000 €.«

Bom s tem zaključil in končal. Ne morem sicer napisati (pisal bom v sedanjem času, a moje navedbe veljajo tudi za preteklost), da je Občina Kamnik do športa »sovražna«, a iz vsega napisanega lahko vidimo, da na Občini Kamnik, Zavodu za turizem in šport Kamnik ter (predvsem v zadnjih dveh letih) tudi na Športni zvezi Kamnik sploh ne vedo, kaj bi s športom. Da so vodstvene funkcije za nekatere samo »pozerstvo«. Da v Kamniku ni jasne strategije športa in turizma. Da odgovorni »odmagajo«, namesto da bi pomagali, da zavirajo, čeprav bi morali spodbujati. Da so pasivni, namesto aktivni. Da vsak skrbi samo za svoj vrtiček in pomaga drugemu urejati njegov vrtiček, če ima on kaj od tega. Da jim »brezskrbno rokohitrsko rokovanje« s športnimi objekti pomeni samo politično preživetje. Na žalost Kamnik ni ašram (kraj, kjer je vsakdo dobrodošel, da dela za dobrobit svojega telesa, uma in duše ter za dobrobit drugih), zato pa smo, kjer smo. Na srečo pa v Kamniku, vsaj kar se turizma tiče, vendarle imamo tudi primere dobre prakse, Terme Snovik so eden od dokazov, da se da. Ivan Hribar, spiritus agens projekta, je dovolj priden, trmast, vztrajen in »žleht« (to je v športu odlika, ne mislim nič slabega), da mu, če se izrazim po športno, okrog vratu lahko že danes obesimo zlato medaljo za prispevek k turizmu. Vnaprej se opravičujem vsem, ki jih bodo moji »čustveni izlivi« (kot je ob neki podobni priložnosti moje pisanje imenoval visok uslužbenec Zavoda za turizem in šport Kamnik) prizadeli, užalili in tako ali drugače »vrgli ven«. Pričakujem komentarje, kritike, pritožbe. Upam, resnično upam, da bo po mojem pisanju nastal »vihar«, ker samo vihar, ne piš, lahko v Kamniku naredi velike spremembe. Upal pa bi si staviti, da bodo vsi »akterji« lepo tiho in da se ne bo spremenilo nič.

Razočaran zaradi vsega, kar se na področju športa in turizma v občini Kamnik dogaja, bom kljub vsemu napisal tisto, kar sem v uvodu sicer »obljubil«, da ne bom: »Če bi bil jaz župan, bi imeli pokrit olimpijski bazen, dvorano, namenjeno samo športu, pokrita teniška igrišča, športni hotel, jasno strategijo športa in turizma pa še zahodno obvoznico in jezero za povrhu.«

Resnično in iskreno mi je žal, da sem moral vse to sploh pisati, ampak nobena stvar, ki sem jo napisal, ni neresnična, ni za »lase privlečena«, ni prirejena, ni zlonamerna, vodila me je zgolj želja, da tistim, ki imate v tem trenutku v roki »občinske škarje in platno«, zadeve čim bolj podrobno in realno predstavim in da jih končno začnete uresničevati. Ne gre drugače, če imamo iskren namen šport in/ali kamniški turizem dvigniti na neko višjo raven. Če takšnega namena nimamo, je seveda vse, kar sem napisal in kar se v zvezi s športom in turizmom pogovarjate na sejah občinskega sveta, brez pomena, izguba časa. In če sem še malo bolj »direkten«, dejstvo, da se v zadnjih 40 letih ni nič bistveno spremenilo, kaže samo na to, da naši nameni in načrti niso (bili) iskreni.

P.s. Že pred skoraj 150 leti je Alojz Prašnikar uspešno združil teorijo (idejo oz. strategijo) ter prakso (železnica, zdraviliški turizem) in s spretno reklamo v vseh večjih domačih in tujih časopisih (danes bi temu marketing) Kamnik postavil na evropski zemljevid turističnih destinacij. Poznal je pomen športa in rekreacije za turizem, zato je v okviru kamniškega »Kurhausa« zgradil teniško igrišče, postavil je telovadna orodja, vzpostavil je pohodne poti po okolici Kamnika, itd. A »oče slovenskega turizma« očitno ni naredil dovolj, da bi mu kdo v Kamniku postavil kip, po njem poimenoval kakšno ulico, mu podelil naziv častnega občana ali pa ga vsaj napisal na seznam znanih Kamničanov (na spletni strani Zavoda za turizem in šport Kamnik). Na železniški postaji v Kamniku je na steni pritrjen »skromen reliefni medaljon«, pod katerim piše »Alojz Prašnikar, graditelj kamniške proge«, njegova zapuščina v turizmu pa je popolnoma prezrta. Povsem enako velja tudi za Vlasto Kopača, ki ima ogromno vlogo pri ohranitvi velikoplaninskega bajtarstva, te izjemne in unikatne arhitekture na Veliki planini, ki je še danes turistični biser naše občine. Ni pa narisal samo prostorskega načrta celotne Velike planine (z gondolo, hotelom Šimnovec, cerkvico Marije Snežne, itd.), ampak je tudi sam aktivno sodeloval pri izgradnji posameznih bajt in se na sploh na vsakem koraku boril za ohranjanje kamniške kulturne dediščine. Kako hud boj je moral Vlasto Kopač biti, pove dejstvo, da je leta 1957 takratna občinska uprava Kamnika želela bajte na Veliki planini podreti in namesto njih zgraditi skupne zadružne hleve – štale. In tu bom »pritisnil zadnjo piko« mojega pisanja....